

Toespraak uitreiking Eredoctoraat aan kinderrechtencommissaris Bruno Vanobbergen door de Faculteit Rechten van de Universiteit Hasselt

Excellenties,
Dames en heren,
Vrienden en familie,

Ik moet bekennen dat ik nooit goed ben geweest in het omgaan met lof en waarderende woorden. Ze maken me verlegen. Ik had dat al toen ik als kind een cadeautje kreeg en onder de aanblik van mijn ouders en familie het geschenk moest openen. Iedere keer dacht ik: "ik hoop dat ik er echt blij mee ga zijn anders word ik nog meer verlegen." Van dit eredoctoraat was ik gelukkig al een tijdje op de hoogte. Het heeft me toegelaten woorden te zoeken voor de waardering en de erkenning die ik vandaag van de Universiteit Hasselt mag ontvangen. Het krijgen van dit eredoctoraat, mijnheer de rector en beste collega's, heeft me in de eerste plaats ontroerd. Dat is misschien een beetje vreemd. Kan je ontroerd geraken door lof over jezelf? Blijkbaar wel. Ik heb graag dat mensen mij graag hebben. Dat maakt me gretig, maar tegelijk kwetsbaar. Dat heeft geen onbelangrijke rol gespeeld in de manier waarop ik kinderrechtencommissaris zijn heb ingevuld. Maar natuurlijk ben ik ook ontzettend blij en gelukkig met dit eredoctoraat. Nadat professor Ackaert me met dit nieuws had opgebeld, had ik nog net de tijd om Astrid, mijn vrouw, een sms te sturen. Meteen daarna ben ik de K12 van het UZ Gent binnen gewandeld. Ik ging er op werkbezoek in de kinder- en jeugdpsychiatrie. Toen ik terug buitenkwam, dacht ik aan wat Leonard Nolens, mijn lievelingsdichter, ooit schreef: "Er zijn twee soorten mensen: zij die hun leven hebben gekregen en zij die hun leven moeten verdienen." Ik draag dit eredoctoraat dan ook op aan alle kinderen en jongeren die ik de voorbije jaren heb ontmoet en die tot de tweede groep behoren.

Beste mensen,

Veel belangrijker dan de aandacht die vandaag naar mij gaat, is de keuze van de Faculteit Rechten om voor haar 10-jarige verjaardag kinderen en hun rechten centraal te stellen. Aandacht vragen voor kinderrechten is aan de vooravond van de dertigste verjaardag van het Kinderrechtenverdrag geen evidentie. In een opiniestuk in De Standaard van dit weekend schrijft Paul Goossens: "Ook België is niet immuun voor het groeiend scepticisme rond mensenrechten." Om daar meteen aan toe te voegen: "Zonder de veiligheidsgordel van de mensenrechten zinkt de democratie weg in uitsluiting en brutaliteit." Mensenrechten en kinderrechten zijn er voor alle mensen en voor alle kinderen. Het is het uitgangspunt van onze kijk op de wereld. Dat bij dit uitgangspunt vandaag keer op keer vraagtekens worden geplaatst, baart me grote zorgen. We kunnen en mogen niet aanvaarden dat kinderen die in gevaar verkeren, voorgesteld worden als gevaarlijke kinderen. Of het nu om vluchtelingenkinderen, kinderen van IS-strijders of kinderen met moeilijk gedrag gaat. Wanneer een kind als een gevaar wordt voorgesteld, is het gevaar op uitsluiting en brutaliteiten zeer reëel. Terecht volgt hierop verontwaardiging. Maar laten we ons niet in onze verontwaardiging verliezen, maar de rug rechten en vertrouwen hebben in de instrumenten waarover we beschikken.

Ons instrument bij uitstek is natuurlijk het Kinderrechtenverdrag. Het klinkt misschien wat raar, maar ik ben van dit verdrag de afgelopen 10 jaar zeer sterk gaan houden. Het biedt namelijk krachtige kapstokken om goede praktijken voor kinderen en jongeren te ontwikkelen. Er bestaan intussen zoveel inspirerende voorbeelden in onderwijs, in de jeugdhulp, in de kinderen jeugdpsychiatrie, in de sport, in de kunsteducatie, noem maar op, die iedere keer weer opnieuw tonen dat werken vanuit kinderrechten bevrijdend werkt. Niet alleen voor kinderen en jongeren, maar voor alle betrokkenen. Kijk naar Micha die samen met zijn leerlingen een kinderrechtencharter voor de school ontwikkelde. Kijk naar Ellen die ons prikkelt en uitdaagt om over inclusie in onderwijs na te denken. Kijk naar Luc, Chris en Saskia die samen met zoveel anderen een jeugdhulp vormgeven waarin nabij zijn centraal staat. Kijk naar Ine, Jeroen, Veerle en hun collega's die met zoveel hart en ziel het belang van hun OKAN-leerlingen verdedigen. Kijk naar Gerd en haar bijzondere boek over samen met kinderen naar kunst kijken. Kijk naar Stijn en zijn grote hart voor alle kinderen op zijn internaat. Kijk naar Barbara! Kijk naar Davud! Kijk naar Evelien! Kijk naar Sibille en co en hun enorme inspanningen om alle kinderen een luisterend oor te bieden. Kijk naar Annelien die een prijs heeft gewonnen voor haar schitterende scriptie over het thuisgevoel in de jeugdhulp. Wat een rijkdom! We hebben bronnen in overvloed. Laten we ons daaraan laven in plaats van te verdrinken in gekanker.

Ik hou van de krachtige kapstokken van het Kinderrechtenverdrag. Maar ik hou nog meer van de geest van dit verdrag. Het Kinderrechtenverdrag is revolutionair omdat het elk kind als burger erkent. Als burger die bescherming verdient, maar tegelijk ook als burger met een stem. Kinderen hebben het recht om gehoord te worden. Zo stelt het mooie en belangrijke artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag. Via ons ombudswerk, maar ook door kinderen op te zoeken en te ontmoeten, proberen wij op het Kinderrechtencommissariaat zo goed mogelijk naar de stemmen van kinderen te luisteren. Een stem krijgen is een recht. Maar het is een recht dat met een ontzettend grote verantwoordelijkheid gepaard gaat. Dat dit niet evident is, tonen zoveel volwassenen ons iedere dag opnieuw. Een stem staat nooit op zich alleen, maar moet in staat zijn om zich met anderen te kunnen verbinden. De verleiding is groot om te zeer in het infantiele te blijven, om ons aanvankelijke egocentrisme te cultiveren, om geobsedeerd te volharden in onze eigen verlangens en om geen andere dan onze eigen onmiddellijke

belangen in ogenschouw te nemen. Gedacht vanuit de kinderrechten en de mensenrechten, betekent een stem krijgen toegang verkrijgen tot een relatievorm met anderen waarin het oneens-zijn getolereerd wordt, net zoals het niet-op-elkaar-lijken. Ik vond het zo mooi dat Rewina in het filmpje dat u daarnet zag het recht op anders zijn zo treffend wist te verwoorden. In een samenleving, geschraagd door kinder- en mensenrechten, zoekt ieder lid niet systematisch naar waarin hij de ander overtreft, maar naar waarin hij van de ander verschilt, waarin de ander hem verrijkt. Het is de afstand tot de ander die me helpt afstand te nemen van mijzelf. Dat is geen gemakkelijke opgave. Ze vereist uitwisseling, solidariteit en samenwerking. Dat vraagt moed en ook kracht om tegen de stroom in te zwemmen. Maar als David ervan overtuigd is dat de president van de Verenigde Staten oor zal hebben naar wat de Vlaamse kinderrechtencommissaris te vertellen heeft, waarom zouden wij dan niet geloven dat we dit kunnen.

Ik ervaar het eredoctoraat dat ik vandaag krijg dan ook vooral als een symbool van het bondgenootschap tussen onderzoek, beleid en praktijk. Het is voor mezelf en voor alle medewerkers van het Kinderrechtencommissariaat een grote eer om vanuit de academische wereld erkenning te krijgen voor het werk dat we verrichten en verricht hebben. We hebben elkaar nodig. Er is maar een sterk Kinderrechtencommissariaat als er ook sterk academisch onderzoek op het vlak van kinderrechten gebeurt. Wij hadden de voorbije periode nooit zo overtuigend kunnen werken rond bijvoorbeeld kinderarmoede, dak- en thuisloosheid, inclusie, kinderen op de vlucht, geweld en kindermishandeling, het recht op onderwijs en de bruggen tussen familierecht en onderwijsrecht zonder een goede samenwerking met vele Vlaamse academici. Ik hoop heel sterk dat het Kinderrechtencommissariaat ook in de toekomst op jullie kan blijven rekenen.

Geachte aanwezigen,

Ik wil tenslotte woorden van dank uitspreken ten aanzien van de vele mensen die ermee voor gezorgd hebben dat ik hier vandaag sta. Ik dank in de eerste plaats de vele kinderen en jongeren die ik de voorbije 10 jaar heb gesproken en ontmoet. Toen ik op 2 juni 2009 als kinderrechtencommissaris begon, heb ik nooit gedacht dat zij zo een grote stempel op mijn doen en denken zouden drukken. Ze hebben er niet alleen voor gezorgd dat ik de kinderrechtencommissaris geworden ben die ik vandaag ben, maar zij hebben een ander mens van mij gemaakt. Ik dank ook de vele professionals waarmee ik heb mogen samenwerken. Als kinderrechtencommissaris is het belangrijk om vanuit een grote onafhankelijkheid te werken, maar de vele partnerschappen en soms zelfs hechte vriendschappen hebben zoveel moois mogelijk gemaakt. Ik wil ook het Vlaams Parlement en in het bijzonder Jan Peumans bedanken voor de goede samenwerking tijdens de voorbije 10 jaar. Het vertrouwen dat u in mij en het Kinderrechtencommissariaat herhaaldelijk heeft gesteld, is belangrijk geweest om het Kinderrechtencommissariaat te laten uitgroeien tot een betrouwbare en gewaardeerde paraparlementaire instelling. Ik dank ook de collega's van de Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek en breder van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van de Universiteit Gent. Het is samen met jullie dat ik de fond heb mogen leggen van datgene wat me vandaag sterk drijft: vanuit respect voor complexiteit en nuance werk maken van een wereld waarin alle kinderen tot hun recht mogen komen. Ik dank uiteraard ook mijn vrouw, mijn kinderen, mijn ouders, schoonouders, familie en goede vrienden. Zij weten als geen ander hoe kwetsbaar het werk van een kinderrechtencommissaris soms is. En hoe belangrijk het is om onvoorwaardelijk vertrouwen te krijgen. En ik dank tenslotte alle medewerkers van het Kinderrechtencommissariaat, "mijn team". Het Kinderrechtencommissariaat is een kruispunt van vele wegen. Dat vraagt altijd veel meer handen dan er beschikbaar zijn. Jullie hebben zoveel mogelijk gemaakt. Ik zal dit nooit vergeten. KRC olé olé.

Dank je wel!

Bruno Vanobbergen, Vlaams kinderrechtencommissaris

Hasselt, 15 januari 2019